

PRZEPISY. Wypalanie traw grozi utratą dopłat

Trawy w ogniu

Wraz z nadejściem wiosny rozpoczął się sezon na wypalanie traw na łąkach i nieużytkach rolnych. Jest to proceder, który obniża wartość plonów, jest zabójczy dla przyrody i niebezpieczny dla człowieka.

Wypalanie traw szkodzi – od lat alarmują ekolodzy, naukowcy, strażacy, a mimo to wiosną i jesienią każdego roku słyszymy o licznych pożarach łąk, pastwisk, nieużytków i trzcinowisk. Osoby wypalające trawy nie zdają sobie sprawy, że ich działanie może doprowadzić do pożaru, który przenosi się na lasy, zabudowania mieszkalne i gospodarce.

Straty na kilka lat

Wiosenne wypalanie traw często jest związane z chęcią usunięcia niezebranego, ostatniego odrostu trawy. W świadomości rolników zachował się bowiem mit, że wypalanie traw i pozostałości roślinnych poprawi żyzność gleby, zniszczy chwasty oraz zwiększy kolejny plon siana. Nic bardziej mylnego.

Tysiąc stopni

Wypalenie wierzchniej, najżyźniejszej próchniczej warstwy gleby pociąga za sobą obniżenie jej wartości użytkowej nawet na kilka lat. Zahamowane zostają naturalne procesy rozkładu pozostałości roślinnych, dzięki którym tworzy się urodzajna warstwa gleby. Wysoka temperatura niszczy roślinność, powoduje degradację gleby i stanowi poważne zagrożenie dla zwierząt.

Badania naukowe wskazują jednoznacznie, że nawet jednorazowe wypalenie trawy może spowodować obniżenie wartości plonów od 5 do 8 procent. Podczas pożaru tem-

peratura gleby podnosi się do ok. 1000 °C, co uśmierca żyjące w niej zwierzęta, niszczy warstwę próchnicy oraz mikroorganizmy odpowiadające za równowagę biologiczną.

Po przejściu pożaru gleba staje się jałowa i potrzebuje nawet kilku lat, aby powrócić do poziomu plonów sprzed pożaru.

Śmierć i kondycja gleby

Wypalanie łąk, trzcinowisk i zakrzazzeń oznacza śmierć organizmów żyjących w wierzchnich warstwach gleby, o istnieniu których większość z nas nawet nie wie, a których obecność wpływa na właściwą kondycję gleby. Giną małe zwierzęta, takie jak dżdżownice, które niezwykle efektywnie poprawiają strukturę i właściwości fizyczne gleb.

Wymierają całe kolonie mrówek, które jako zwierzęta drapieżne, regulują populacje szkodliwych owadów. Wypalanie uśmierca także biedronki, które są sprzymierzeńcem człowieka w walce z mszycami.

Dym uniemożliwia zapylenie

Dym uniemożliwia trzmielom i pszczołom zapylenie kwiatów, a to obniża plonowanie roślin. Pożary traw oznaczają także śmierć wielu pożytecznych kręgowców, takich jak płazy i gady oraz małych ssaków (krety, ryjówki, jeże, młode szakale, nornice i inne drobne gryzonie).

Zniszczeniu ulegają też miejsca lęgowe ptaków, a pożary są szczególnie poważnym zagrożeniem dla przedstawicieli gatunków gnieźdzących się na ziemi lub w zaro-

ślach. Ofiarami stają się także większe zwierzęta leśne, takie jak sarny, jelenie czy dziki, a nawet zwierzęta domowe.

Prawem zakazane

Wypalanie traw jest zabronione.

W ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadzono zakaz wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów. Za łamanie tego zakazu grożą sankcje karne w postaci grzywny albo aresztu.

Zakaz wypalania traw jest również jednym z wymogów dobrej kultury rolnej. Ich przestrzeganie jest konieczne między innymi w ramach systemu dopłat bezpośrednich i stanowi jedną z tzw. zasad wzajemnej zgodności – katalogu wymogów i ograniczeń, jakim podlegają rolnicy korzystający z tych dopłat.

Zmniejszone dopłaty

Za wypalanie traw grożą dotkliwe kary, które nakłada Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Nieprzestrzeganie przepisów w tym zakresie może doprowadzić do zmniejszenia płatności o minimum 5 procent.

To oznacza, że o tyle mogą być pomniejszone wszystkie płatności bezpośrednie, jeśli rolnikowi udowodni się, że wypalał trawy na którymkolwiek z posiadanych przez niego gruntów: jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenienie, płatność dla młodych rolników, płatność dodatkowa, płatność dobrowolna związana z produkcją, a także z PROW 2014-2020 płatności rolnośrodow-

skowe, płatność ekologiczna, płatność ONW oraz pomoc na zalesianie gruntów rolnych.

Pięć tysięcy, dziesięć lat

Jeszcze surowszą karę poniesie rolnik w przypadku, gdy świadomie wypala grunty rolne. Wówczas całkowita kwota należnych mu płatności może być obniżona nawet o 25 procent, a w skrajnych przypadkach, np. stwierdzenia rozległego i dotkliwego w skutkach wypalania traw, torfowisk, ARiMR może pozbawić rolnika całej kwoty płatności bezpośrednich za dany rok.

Dwie ustawy

Przepisy o zakazie wypalania traw znajdują się w ustawach o ochronie przyrody oraz o lasach.

Za tego rodzaju wykroczenie Kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, nagany lub grzywny, której wysokość może wynieść nawet 5 tys. zł.

Jeśli jednak w wyniku podpalenia trawy dojdzie do pożaru, który spowodzi zagrożenie zdrowia lub życia wielu osób albo mienia wielkich rozmiarów, wtedy sprawca – zgodnie z zapisami Kodeksu karnego – podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

Wypalanie traw szkodzi – od lat alarmują ekolodzy, naukowcy, strażacy, a mimo to wiosną i jesienią każdego roku słyszymy o pożarach łąk, pastwisk, nieużytków i trzcinowisk. Osoby wypalające trawy nie zdają sobie sprawy, że ich działanie może doprowadzić do pożaru, który przenosi się na lasy, zabudowania mieszkalne i gospodarcze.

W ubiegłym roku odnotowano ponad 48 tys. pożarów traw na łąkach i nieużytkach rolnych, w wyniku których śmierć poniosło 8 osób.

DGOŚ, ARiMR, red.